

HENRYK SUCHOJAD

Biblioteka Główna Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego/ Kielce

Rządowy Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006 szansą dla bibliotek akademickich?

Biblioteki a budowa społeczeństwa informacyjnego

Polskie biblioteki akademickie poszły rewolucyjną drogą rozwoju w ostatniej dekadzie XX wieku i kontynuują ją w nowym stuleciu. Pierwszym krokiem była komputeryzacja i zastosowanie zintegrowanych systemów bibliotecznych¹. Biblioteki włączyły się tym samym w budowę społeczeństwa informacyjnego, stały się jego silnym ogniwem². Budowa społeczeństwa informacyjnego to jedno z priorytetowych zadań Unii Europejskiej. Strategię postępowania określono w programie *e-Europa 2005: Plan działań: Społeczeństwo informacyjne dla wszystkich (e-Europe 2005 Action Plan: An information society for all)*.³ W trakcie negocjacji o członkostwo Polski w Unii Europejskiej powstał analogiczny dokument *e-Polska: Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006*⁴. Przewidziano w nich miejsce dla uczelni oraz ich bibliotek. Społeczne konsultacje i konieczność większego powiązania z otaczającymi realiami były przyczyną opracowania kolejnych wersji. Ostatnią, z maja 2003 r. jest: *Strategia informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej – e-Polska*.⁵ Ogólnemu projektowi towarzyszą dokumenty

¹ Zob. np.: D. Konieczna, *Organizacja pracy bibliotek akademickich w aspekcie automatyzacji działalności bibliotecznej i potrzeb użytkowników*, w: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej*, pod red. L. M. Day i M. Sliwskiej, Toruń 1996, s. 153-160.

² Zob. m.in.: A. Ogonowska, *Biblioteka w społeczeństwie informacyjnym na przykładzie Unii Europejskiej i jej państw członkowskich*, „Przegląd Biblioteczny” 1998 nr 2/3, s. 135-148; R. Pachociński, *Rola biblioteki i informacji naukowej w szkole XXI wieku*, w: *Biblioteka i informacja w systemie edukacji*, pod red. H. Suchojady, Kielce 1999, s. 29-40; B. Sosińska-Kalata, *Kształcenie bibliotekarzy dla globalnego społeczeństwa informacyjnego*, w: *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej. SBP: Propozycje i Materiały*, Warszawa 2001, s. 79-89; L. Derfert-Wolf, *Konferencja nt. „Biblioteki akademickie a społeczeństwo informacyjne”*, „Bibliotekarz” 9/2002, s. 22-23; S. Krzywicki, *Program Społeczeństwo informacyjne wielką szansą dla bibliotek i instytucji kultury*, „Bibliotekarz” 12/2002, s. 16-17; J. Nowak, H. Suchojad, *Biblioteka Główna A Ś w społeczeństwie informacyjnym*: ref. wygłoszony na VII Forum Informacji Naukowej i Technicznej – Ustroń 17-19 września 2003. Skrót na stronie www BG AŚ: http://www.pu.kielce.pl/bg/publikacje/prez1b_pliki/frame.htm [z dnia 14. 04. 2004].

³ <http://www.e-multimedia.org/it/eeurope.htm> [z dnia 14. 04. 2004]. Dzieje tego projektu przedstawiła m.in. D. Pietruch-Reizes, *Forum do spraw Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce*, „EBIB” nr 7/2003 (47): <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/pietruch.php>. [z dnia 13. 04.2004]

⁴ *Polska w Unii Europejskiej. Nasze warunki członkostwa*, Warszawa 2003, s. 39; D. Pietruch-Reizes, *Forum do spraw*.

⁵ http://www.informatyzacja.gov.pl/_d/strategia/strategia_informatyzacji_rzeczypospolitej_polskiej-epolska.pdf.pdf [z dnia 14. 04. 2004].

dotyczące konkretnych zadań, np. *PIONIER*⁶, *Wrota*⁷. Równolegle powstają plany regionalne, np. *Projekt e-Świętokrzyskie*⁸.

Biblioteki miejscem informacji o Unii Europejskiej

Biblioteki uczelniane uczestniczyły i uczestniczą również w przygotowywaniu społeczeństwa do wstąpienia do Unii⁹. Stanowisko Rządu wobec roli i miejsca bibliotek w polityce informacyjnej o Unii Europejskiej ewoluowało od zupełnego ich ignorowania po dostrzeżenie oraz docenienie roli jaką mogą i powinny odegrać w tym procesie¹⁰.

Środki na modernizację i przysposobienie bibliotek do nowych zadań

Trwa też proces przysposabiania bibliotek do funkcjonowania w Unii Europejskiej i osvajania bibliotekarzy z myślą o nieuchronności integracji naszego kraju z Unią. Problem ten aktualny będzie również, przynajmniej przez jakiś czas, po 1 maja 2004 r. Towarzyszy mu potrzeba poznania miejsca i roli bibliotek w Unii, rozwiania narosłych mitów – od straszenia Unią po rozbudzanie płonnych nadziei¹¹. Nadszedł wreszcie czas realnej oceny sytuacji, twardego stąpania po ziemi. Trzeba mądrze wykorzystać nową sytuację, w tym powstałe możliwości sięgnięcia po unijne środki dla finansowania niektórych projektów bibliotecznych.

Mamy już na tym polu spore osiągnięcia i doświadczenie. Przebudowa polskiego bibliotekarstwa, w tym akademickiego, jego włączenie się w nurt przemian zachodzących

⁶ *PIONIER : Polski Internet Optyczny – Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informatycznego*. Program rozwoju infrastruktury informatycznej polskiego środowiska naukowo-akademickiego na lata 2001-2005 ogłoszony został w listopadzie 1999 r. i zaakceptowany przez chronologicznie późniejszy projekt *ePolska* jako wiodący dokument w swoim obszarze zagadnieniowym.

⁷ Opracowana przez Komitet Badań Naukowych wstępna koncepcja projektu ogłoszona została w grudniu 2002 r. Dokument dotyczy świadczenia usług przez organy administracji publicznej w Polsce przy pomocy nowoczesnych technik telekomunikacyjnych i informatycznych. Proponowana nazwa projektu – „*Wrota Polski*”.

⁸ *Projekt „e-Świętokrzyskie”* zaprezentowany został przez Artura S. Bartosika i Michała Małyszko na konferencji *Miasta w Internecie*, która odbyła się w czerwcu 2003 r. w Zakopanem. Wyciąg tego dokumentu dostępny jest na stronie: http://www.sejmik.kielce.pl/aktual/wyciag_z_region_prgr_oper2004_2006.htm [z dnia 21.08.2003].

⁹ Problem ten podjął m.in. H. Suchojad, *Jak biblioteki akademickie mogą służyć integracji Polski ze Wspólnotami Europejskimi*, „*Bibliotekarz*” 5/1998, s. 2-5.

¹⁰ A. Ogonowska, *Zagrożenia i szanse bibliotek polskich po wejściu do Unii Europejskiej – terra incognita i mity*, „*EBIB*” Nr 7/2001 (25): ebib.oss.wroc.pl/2001/25/ogonowska.html [z dnia 26. 03. 2004]; zob. też, M. Karpuk, *Polityka informacyjna rządu na temat integracji Polski z UE*, w: *Polskie bibliotekarstwo*, s. 98-104.

¹¹ A. Ogonowska, *Biblioteki w działalności Unii Europejskiej*, „*Przegląd Biblioteczny*” 1 1995, s. 359-371; M. Smethurst, *Wspólna praca w Europie*, „*Bibliotekarz*” 1/1996, s. 5-8; H. Hollender, *Biblioteki akademickie w Unii Europejskiej*, w: *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej*, Warszawa 2001, s. 40-48; A. Ogonowska, *Zagrożenia i szanse*; B. Bednarek-Michalska, *Co czeka biblioteki polskie po wejściu do Unii Europejskiej? Refleksje i uwagi praktyczne*, „*EBIB*” 7/2003 (47): <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/michalska.php>. [z dnia 9. 02. 2004].

na świecie, także tych dokonujących się w Unii Europejskiej, byłyby wręcz niemożliwa bez pozyskania znaczących środków finansowych. Pochodziły one zarówno z zasobów krajowych jak i z zagranicy. Biblioteki wykorzystywały powstałe możliwości, sięgnęły po pieniądze oferowane przez różne programy i fundacje. Przypomnijmy choćby inicjatywy Fundacji Mellona, Fundacji Stefana Batorego, Regionalny Program Biblioteczny Instytucji Społeczeństwa Otwartego (Open Society Institute), kolejne programy biblioteczne Komisji Europejskiej poczynając od wczesnych lat osiemdziesiątych czy rezolucje Parlamentu Europejskiego¹². Pomijam tu programy krajowe finansowane m.in. przez KBN czy MENiS (np. Librarius).

Nowe wyzwania

Nowym wyzwaniem dla bibliotek akademickich, już po wejściu do Unii Europejskiej, na miarę ich możliwości jest podjęcie trudu:

- współtworzenia warunków wzrostu konkurencyjności regionów,
- przeciwdziałania marginalizacji niektórych regionów,
- sprzyjania długofalowemu rozwojowi regionu,
- sprzyjania spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej,
- integracji z Unią Europejską.

Zadania te zostały nakreślone w Narodowym Planie Rozwoju Polski (2003)¹³. Są one zgodne ze wspomnianym wyżej *Planem Działań e-Europa 2005: Społeczeństwo informacyjne dla wszystkich* oraz ze *Strategią informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej e-Polska na lata 2004-2006* i wojewódzkimi strategiami rozwoju regionalnego. W sposób bardziej konkretny przedstawiono je w: *Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (ZPORR)*¹⁴ i *Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwoju Zasobów Ludzkich*¹⁵.

ZPORR szansą dla bibliotek

Szansą na odegranie istotnej roli w osiągnięciu przedstawionych wyżej celów jest włączenie się w realizację opracowanego przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, wspomnianego wyżej, *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju*

¹² Szerzej na ten temat patrz: R. Quandt, *Przyszłość bibliotek i inicjatywy Fundacji Mellona w tym zakresie*, w: *Rola i funkcje*, s. 33-60; P. Burnett, *Regionalny Program Biblioteczny Instytucji Społeczeństwa Otwartego (Open Society Institute)*, jw., s. 65-76; P. Manson, *Programy biblioteczne Komisji Europejskiej. Możliwości współpracy*, jw., s. 77-86; A. Grzelak-Rozenberg, A. Łozowska, *Zdobywanie środków na działalność bibliotek akademickich jako element zarządzania*, w: *Standaryzacja kosztów w bibliotekach naukowych*, Lublin 2000, s. 115-128; K. Kurzydłowski, *Polityka KBN w zakresie finansowania działań wspierających badania naukowe*, w: *Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych*, Poznań 2002, s. 9-19; S. Krzywicki, *Program Społeczeństwo informacyjne*; B. Bednarek-Michalska, *Co czeka biblioteki*.

¹³ http://www.mos.gov.pl/fundusze_UE_strukturalne/narodowy_plan_rozwoju.pdf [z dnia 14. 04. 2004].

¹⁴ Dokumenty dotyczące wdrażania funduszy strukturalnych UE w Polsce. Dokumenty programowe. <http://www.gdansk.pl/gdansk/article.php?category=529&article=1303&history> [z dnia 13.04.2004].

¹⁵ ibidem.

Regionalnego. Podstawy Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (Warszawa, grudzień 2003). Analiza tego dokumentu pokazuje, iż w jego realizacji przewidziano udział uczelni wyższych i ich bibliotek. Precyzuje to kolejny dokument zatytułowany: *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Wersja 4. Uzupełnienie Programu* z marca 2004 r. (wcześniejsza Wersja 3 – ze stycznia 2004), który zawiera przede wszystkim dokładne i usystematyzowane opisy działań¹⁶. ZPORR jest jednym z sześciu programów operacyjnych, które posłużą do realizacji *Narodowego Planu Rozwoju (NPR)/ Podstawy Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/CSF)*. Program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny) w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. ZPORR służy realizacji celów założonych w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006.

Możliwości działania i zadania dla bibliotek akademickich określone zostały w poszczególnych Priorytetach oraz Działaniach i Poddziałaniach ZPORR (Uzupełnienie programu) m.in.: Priorytet 1: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.3: Regionalna struktura społeczna, Poddziałanie 1.3.1: Regionalna infrastruktura edukacyjna. Skala naszego udziału (bibliotek uczelnianych) w realizacji programu zależeć będzie w dużym stopniu od aktywności, pomysłowości, umiejętności tworzenia projektów i zjednywania partnerów, siły przekonywania.

Włączenie się w realizację ZPORR 2004-2006 powinno być nie tylko szansą dla bibliotek akademickich, ale obowiązkiem i koniecznością. Obowiązkiem, gdyż uczelnia i bibliotek nie może zabraknąć w realizacji powyższego programu, tak jak nie zabrakło nas w procesie transformacji ustrojowej, społecznej i ekonomicznej, budowaniu społeczeństwa informacyjnego. Koniecznością, gdyż inaczej oddamy pole innym, sami ograniczymy zakres naszych działań i możliwość aktywnego uczestniczenia w przemianach cywilizacyjnych. Należy wziąć również pod uwagę fakt, iż na realizację programu przeznaczono kwotę 4 230,1 mln EURO (w tym z funduszy strukturalnych EFRR i EFS 2 968,5 mln EURO). Nie są to pieniądze łatwe do zdobycia. Warto jednak podjąć trud sięgnięcia po jakąś część tej kwoty. Pozyskane środki mogą w znakomity sposób przyczynić się do stworzenia (budowy), a najczęściej już do rozbudowy i unowocześnienia szeroko rozumianej infrastruktury bibliotek akademickich, bo na te cele możemy je przeznaczyć.

Warunki i zasady uczestnictwa w ZPORR

Przyjrzyjmy się warunkom, zasadom i procedurom, które prowadzą do przygotowania projektu będącego podstawą starania się o środki finansowe. Ograniczę się do zasygnalizowania problemu, gdyż wyczerpujące informacje na ten temat znajdują się na stronie WWW MGPIPS.¹⁷ Zaczerpnąć możemy z niej m.in.: podstawowe informacje o ZPORR, dowiedzieć się jakie projekty można realizować w ramach

¹⁶ ibidem; www.zporr.gov.pl (www.zporr.mgpiips.gov.pl)

¹⁷ www.mgpiips.gov.pl lub www.zporr.gov.pl [z dnia 14. 04. 2004].

ZPORR, kto może zgłosić projekt, o sposobach finansowania (wsparcie z Funduszy Strukturalnych w ramach ZPORR), jak przygotować projekt, jak zgłosić projekt, o weryfikacji i wyborze projektu itp.

Dla bibliotek akademickich najbardziej interesujące jest Działanie 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna, a w nim Poddziałanie 1.3.1. Regionalna infrastruktura edukacyjna. Czas działania obejmuje lata 2004-2006. Komplementarne do tego Działania są Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego, Działanie 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna oraz Działanie 2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne. Instytucją Zarządzającą jest MGPIPS, a Instytucją Pośredniczącą Urząd Wojewódzki. Wśród beneficjentów końcowych Działania 1.3 wymienione są szkoły wyższe, a w ich obrębie także biblioteki. Wsparcie finansowe ogółem dla tego działania wynosi 3 119 395 544 EURO (75% z środków Unii Europejskiej i 25% z krajowych środków publicznych). Instytucją Płatniczą jest Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów. Są to głównie dotacje na inwestycje. Pochodzą one z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), a ich maksymalny udział w realizacji inwestycji może wynosić 75% ogólnych kosztów kwalifikujących się do kosztów publicznych.

Projekty wybierane będą w drodze konkursu. Wnioski projektowe powinny być składane do Urzędu Marszałkowskiego. Oceny merytorycznej wniosków dokonuje grupa (panel) ekspertów. Rekomendacji wyboru projektów dla Zarządu Województwa dokonuje Regionalny Komitet Sterujący. Umowy z beneficjentami podpisuje Wojewoda.

Działanie 1.3. Poddziałanie 1.3.1

Podstawowym celem Poddziałania 1.3.1 jest wzmocnienie roli szkół wyższych i przygotowanie ich do odegrania roli kluczowej w procesie tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej.

Celami szczegółowymi Poddziałania są natomiast:

1. wykorzystanie aktywności środowisk naukowych i ich potencjału intelektualnego dla rozwoju gospodarczego i społecznego województw,
2. wspieranie działań społecznych i gospodarczych na rzecz integracji społecznej w celu ograniczenia dyskryminacji wynikającej z braku odpowiedniej infrastruktury badawczo-edukacyjnej,
3. stworzenie warunków szkołom wyższym i ośrodkom naukowo-badawczym o charakterze dydaktycznym szerokiego współdziałania w tworzeniu i pracach Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
4. poprawa jakości kształcenia i dostępu do wiedzy,
5. zwiększenie potencjału badawczego szkół wyższych.

Przewiduje się, iż Działanie 1.3 będzie miało pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego. W ramach Działania możliwe będzie podłączenie do sieci informatycznych oraz zakup sprzętu. Pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego wystąpi również w przypadku realizacji tego projektu w powiązaniu z Działaniami ZPORR i Sektorowych Programów Operacyjnych dotyczącymi szkoleń oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Zadaniem Poddziałania 1.3.1 jest realizacja celów wymienionych w Narodowym Planie Rozwoju (NPR) oraz interwencji określonych w ZPORR. Wymaga to stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju infrastruktury społecznej, które przyczynią się do intensyfikacji rozwoju społecznego i gospodarczego w regionach poprzez podniesienie jakości kształcenia oraz poprawy wyposażenia bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia. W związku z powyższym jest ono skierowane na: budowę, rozbudowę i modernizację oraz wyposażenie obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej służącej do prowadzenia działalności dydaktycznej na poziomie wyższym, a także działalności rozwojowej, naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym.

Rodzaje kwalifikujących się projektów w ramach Poddziałania 1.3.1

W ramach tego Poddziałania będą realizowane projekty mające na celu polepszenie infrastruktury społeczno-edukacyjnej służącej prowadzeniu działalności dydaktycznej na poziomie wyższym oraz działalności rozwojowej, naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym. Realizowane w ramach poddziałania projekty obejmują m.in.:

- budowę nowych, rozbudowę lub przebudowę istniejących obiektów dydaktycznych (w tym laboratoriów dydaktycznych, pracowni komputerowych), bibliotek, infrastruktury społeczno-edukacyjnej w kampusach (w tym akademików i stołówek) i obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej lub naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym,
- budowę, rozbudowę lub modernizację obiektów sportowych w szkołach wyższych lub kampusach,
- wyposażenie wyżej wymienionych obiektów,
- zagospodarowanie otoczenia wyżej wymienionych obiektów (w tym tworzenie terenów zielonych),
- budowę, rozbudowę lub modernizację infrastruktury technicznej i sanitarnej.

Koszty kwalifikowane

W ramach Poddziałania 1.3.1 do wydatków kwalifikowanych (podlegających refundacji) mogą zostać zaliczone w szczególności koszty:

1. Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
- przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym: przygotowanie studium wykonalności, oceny wpływu na środowisko,
- prace projektantów, architektów,
- wykup gruntów (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu),
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,

2. Prace inwestycyjne oraz związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe,
 - prace ziemne,
 - prace budowlano-montażowe,
 - prace instalacyjne,
 - prace wykończeniowe,
 - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
 - nadzór inżynierski.
- Niestety zakup woluminów nie jest kosztem kwalifikowanym.

Beneficjenci

Beneficjentami tego Poddziałania mogą być:

1. samorząd województwa lub działające w jego imieniu jednostki organizacyjne,
2. związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
3. szkoły wyższe,
4. jednostki organizacyjne, utworzone przez jednostki wymienione w punktach: 1, 2, 3, prowadzące działalność o charakterze edukacyjnym na poziomie wyższym,
5. organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność o charakterze edukacyjnym lub naukowo-badawczym w powiązaniu ze szkołą wyższą.

Poziom dofinansowania projektów

Poziom dofinansowania projektów przedstawia się następująco:

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych,
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych – w przypadku, gdy inwestycje infrastrukturalne generują znaczący zysk netto.

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa, np. Minister Edukacji Narodowej i Sportu, Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej),
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Kryteria wyboru projektów

Projekty w ramach Działania 1.3. muszą spełniać następujące kryteria wyboru:

Kryteria formalne:

1. kompletność wniosku,
2. kompletność załączników,
3. wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
4. zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania,
5. zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR,

Kryteria merytoryczne i techniczne

Kryteria podstawowe	Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
	I	Przedsięwzięcia w ramach projektu	1	4
	II	Spójność projektu z celami działania UZPORR	3	12
	III	Powiązanie z innymi projektami	1	4
	IV	Trwałość projektu oraz wykonalność instytucjonalna	3	12
	V	Wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia	3	12
	VI	Wskaźniki osiągnięcia celów projektu	1	4
	VII	Wykonalność techniczna	3	12
	VIII	Wskaźniki ekonomiczne	3	12
	IX	Wskaźniki finansowe	1	4
	X	Wpływ na politykę ochrony środowiska	1	4
	XI	Wpływ na politykę równych szans	1	4
	XII	Wpływ na politykę społeczeństwa informacyjnego	1	4
	XIII	Promocja projektu	1	4
	XIV	Ocena załączników	Ocena (akceptacja/odrzućenie projektu) Tak/Nie	
Kryteria dodatkowe poddziałania 1.3.1 : regionalna infrastruktura edukacyjna	XV	Poprawa poziomu jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych,	4	
	XVI	Ułatwienie dostępu do szkolnictwa wyższego mieszkańcom obszarów wiejskich,	4	
	XVII	Zwiększenie udziału/zaangażowania uczelni w realizację międzynarodowych projektów badawczych i dydaktycznych,	6	
	XVIII	Wykorzystanie dorobku naukowego w gospodarce (tworzenie nowych technologii),	6	
	XIX	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza realizowanymi w ramach SPO: „Rozwój zasobów ludzkich” oraz „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”	3	
Razem				(92+23)=115

6. właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),
7. planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków),
8. źródła finansowania projektu,
9. znaczący zysk netto dla celów ustalenia wysokości dotacji.

Działanie 1.5

Jak wspomniano wyżej pewne możliwości starania się o środki strukturalne w ramach ZPORR stwarza bibliotekom akademickim również Działanie 1.5. Tu także wśród beneficjentów końcowych wymieniono szkoły wyższe (publiczne i nie nastawione na osiągnięcie zysku). Celem głównym Działania jest wspieranie rozwoju województw poprzez rozbudowę regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz innych technik informacyjnych pomiędzy regionami w Polsce i Unii Europejskiej oraz w układzie wewnątrz regionalnym, a w szczególności pomiędzy dużymi ośrodkami, a obszarami wiejskimi i małymi miastami.

Wśród celów szczegółowych wymienia się:

- zapewnienie powszechnego, szybszego i bezpieczniejszego dostępu do Internetu dla przeciwdziałania marginalizacji terenów zdefaworyzowanych, t.j. obszarów wiejskich i małych miast,
- rozwój dostępu do infrastruktury komunikacji elektronicznej, w szczególności na obszarach wiejskich i w małych miastach,
- wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych (ICT) dla realizacji usług publicznych,
- rozwój *e-usług* publicznych spełniających specyficzne potrzeby obywateli,
- użycie ICT do poprawienia efektywności pracy administracji (*e-administracja*).

W ramach tego Działania biblioteki uczelniane (Uczelnie) mogą przedstawiać projekty dotyczące m.in. przygotowania instytucji publicznych do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów oraz tworzenia Publicznych Punktów Dostępu do Internetu. Zasady postępowania podobne są jak w przypadku Działania 1.3. Podobnie określono poziom dofinansowania projektów, koszty kwalifikowane (na poziomie 75% kosztów ogólnych projektu) i zasady kwalifikowania projektów, kryteria wyboru projektów. Instytucją Zarządzającą jest MGPIPS, a Instytucją pośredniczącą Urząd Wojewódzki. Umowę z beneficjentem końcowym o przyznaniu dofinansowania podpisuje Wojewoda.

Działanie 3.5

Mniejsze możliwości starania się o środki finansowe stwarza Działanie 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna. Mogą występować o nie m.in. osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy o systemie oświaty oraz organizacje pozarządowe, a także osoby prawne prowadzące statutową

działalność w zakresie oświaty, wychowania i sportu. Głównym celem Poddziałania (3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa) jest wyrównanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępu społeczności lokalnych do infrastruktury sportowej. Wśród rodzajów projektów wymienia się budowę nowych i przebudowę, rozbudowę istniejących bibliotek lokalnych. Program z założenia dotyczy jednak środowisk i instytucji lokalnych, a nie uczelni wyższych. Można włączyć się do niego pośrednio, kooperując z innymi beneficjentami końcowymi. Zasady i tryb postępowania jest podobny jak w przedstawionych wyżej Działaniach (1.3 i 1.5).

Wybór projektów w ramach Priorytetów 1 i 3 (bez Działania 3.4)

- przyjmowanie wniosków – Urząd Marszałkowski
- ocena formalna wniosków – Urząd Marszałkowski
- ocena merytoryczna wniosków – Panel Ekspertów
- rekomendacja wyboru projektów – Regionalny Komitet Sterujący
- wybór projektów – Zarząd Województwa
- podpisanie umowy z beneficjentem – Wojewoda

Uwagi końcowe

Biblioteki akademickie ciągle są w rozwoju. Muszą przecież spełniać rosnące potrzeby macierzystych Uczelni oraz nadażać za przemianami dokonującymi się w świecie informacji, nie tylko naukowej. Powinny również, wraz z Uczelniami, coraz lepiej służyć krajowi i regionowi, z którym są bezpośrednio związane. Tego typu działania wymagają nakładów na modernizację infrastruktury technicznej, reorganizację struktur wewnętrznych biblioteki, a także uzupełnianie zbiorów. Uczelnie, a więc i biblioteki, takich środków w dostatecznej ilości nie posiadają. Należy poszukiwać ich poza Uczelnią. Jedną z takich możliwości stwarza prezentowany powyżej Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Oferowane przezeń środki finansowe w przeważającej części pochodzą z unijnych funduszy strukturalnych (50% do 75%). Można je wykorzystać na budowę nowych obiektów, modernizację istniejących, okablowanie strukturalne, zakup nowoczesnego sprzętu, elektronicznych baz danych, poszerzenie dostępu do Internetu itp. Spełnienie stawianych przez ten program wymogów formalnych, merytorycznych, finansowych leży w zasięgu możliwości Uczelni i bibliotek akademickich. W wypadku planowanej rozbudowy lub unowocześnienia biblioteki (czytelni, magazynu), jako wkład własny można potraktować wartość budynku (pomieszczeń), w którym znajduje się (będzie się mieścić) biblioteka (czytelnia, magazyn). W wypadku Priorytetu 1, który stwarza bibliotekom największe możliwości, warto zwrócić się o dofinansowanie do MENiS, jeszcze przed złożeniem projektu w Urzędzie Marszałkowskim. MENiS ma środki na 10 % dofinansowania. Ponieważ wkład własny wynosi 25% całości kosztów projektu pozostaje do zgromadzenia jeszcze tylko 15%. MENiS daje promesę na 10%. Z tą promesą wniosek składa się do UM. MENiS zapowiadał, że potrzebuje miesiąc na rozpatrzenie takiej prośby o dofinansowanie. Prośba taka powinna

zawierać kilkunastostronicowy konspekt (opis) projektu.

Pamiętać należy, iż programy przygotowywane przez biblioteki (ich zakres rzeczowy i finansowy) winny być skoordynowane lub co najmniej uzgadniane z władzami Uczelni macierzystej. To Uczelnie wymieniane są wśród beneficjentów końcowych ZPORR i to one mogą się o oferowane przezeń fundusze starać.

Bibliografia

1. Burnett P., *Regionalny Program Biblioteczny Instytucji Społeczeństwa Otwartego (Open Society Institute)*, w: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej*, pod red. L. M. Day i M. Śliwskiej, Toruń 1996, s. 65-75
2. Derfert-Wolf L., *Konferencja nt. „Biblioteki akademickie a społeczeństwo informacyjne”*, „Bibliotekarz” 9/2002, s. 22-23
3. Grzelak-Rozenberg A., Łozowska A., *Zdobywanie środków na działalność bibliotek akademickich jako element zarządzania*, w: *Standaryzacja kosztów w bibliotekach naukowych*, Lublin 2000, s. 115-128
4. Hollender H., *Biblioteki akademickie w Unii Europejskiej*, w: *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej*, Warszawa 2001, s. 40-48
5. Karpuk M., *Polityka informacyjna rządu na temat integracji Polski z UE*, w: *Polskie bibliotekarstwo*, s. 98-104
6. Konieczna D., *Organizacja pracy bibliotek akademickich w aspekcie automatyzacji działalności bibliotecznej i potrzeb użytkowników*, w: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej*, pod red. L. M. Day i M. Śliwskiej, Toruń 1996, s. 153-160
7. Krzywicki S., *Program Społeczeństwo informacyjne wielką szansą dla bibliotek i instytucji kultury*, „Bibliotekarz” 12/2002, s. 16-17
8. Kurzydłowski K., *Polityka KBN w zakresie finansowania działań wspierających badania naukowe*, w: *Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych*, Poznań 2002, s. 9-19
9. Manson P., *Programy biblioteczne Komisji Europejskiej. Możliwości współpracy*, w: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej*, pod red. L. M. Day i M. Śliwskiej, Toruń 1996, s. 77-86
10. Ogonowska A., *Biblioteki w działalności Unii Europejskiej*, „Przegląd Biblioteczny” 3/4 1995, s. 359-371
11. Ogonowska A., *Biblioteka w społeczeństwie informacyjnym na przykładzie Unii Europejskiej i jej państw członkowskich*, „Przegląd Biblioteczny” 1998 nr 2/3, s. 135-148
12. Quandt R., *Przyszłość bibliotek i inicjatywy Fundacji Mellona w tym zakresie*, w: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej*, pod red. L. M. Day i M. Śliwskiej, Toruń 1996, s. 33-60
13. Pachociński R., *Rola biblioteki i informacji naukowej w szkole XXI wieku*, w: *Biblioteka i informacja w systemie edukacji*, pod red. H. Suchojady, Kielce 1999, s. 29-40
14. *Polska w Unii Europejskiej. Nasze warunki członkostwa*, Warszawa 2003, s. 39
15. Smethurst M., *Wspólna praca w Europie*, „Bibliotekarz” 1/1996, s. 5-8
16. Sosińska-Kalata B., *Kształcenie bibliotekarzy dla globalnego społeczeństwa*

- informacyjnego, w: *Polskie bibliotekarstwo w perspektywie wejścia do Unii Europejskiej. SBP: Propozycje i Materiały*, Warszawa 2001, s. 79-89
17. Suchojad H., *Jak biblioteki akademickie mogą służyć integracji Polski ze Wspólnotami Europejskimi*, „Bibliotekarz” 5/1998, s. 2-5
 18. Bednarek-Michalska B., *Co czeka biblioteki polskie po wejściu do Unii Europejskiej?: Refleksje i uwagi praktyczne*, „EBIB” Nr 7/2003 (47): <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/michalska.ph> [z dnia 9.02. 2004]
 19. Dokumenty dotyczące wdrażania funduszy strukturalnych UE w Polsce. Dokumenty programowe. <http://www.gdansk.pl/gdansk/article.php?category=529&article=1303&history> [z dnia 13.04.2004]
 20. Narodowy Plan Rozwoju Polski: http://www.mos.gov.pl/fundusze_UE_strukturalne/narodowy_plan_rozwoju.pdf [z dnia 14. 04. 2004]
 21. Nowak J., Suchojad H., *Biblioteka Główna A Ś w społeczeństwie informacyjnym*: ref. wygłoszony na VII Forum Informatyki Naukowej i Technicznej – Ustroń 17-19 września 2003. Skrót na stronie www BG AŚ: http://www.pu.kielce.pl/bg/publikacje/prez1b_pliki/frame.htm [z dnia 14. 04. 2004]
 22. Ogonowska A., *Zagrożenia i szanse bibliotek polskich po wejściu do Unii Europejskiej – terra incognita i mity*, „EBIB” Nr 7/2001 (25): <http://ebib.oss.wroc.pl/2001/25/ogonowska.html> [z dnia 26. 03. 2004]
 23. Pietruch-Reizes D., *Forum do spraw Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce*, „EBIB” Nr 7/2003 (47): <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/pietruch.php>. [z dnia 13. 04. 2004]
 24. Plan działań e-Europa 2005: Społeczeństwo informacyjne dla wszystkich (e-Europe 2005 Action Plan: An information society for all): <http://www.e-multimedia.org/it/eeurope.htm> [z dnia 14. 04. 2004]
 25. Projekt „e-Świętokrzyskie” zaprezentowany został przez Artura S. Bartosika i Michała Małyżko na konferencji Miasta w Internecie, która odbyła się w czerwcu 2003 r. w Zakopanem. Wyciąg tego dokumentu dostępny jest na stronie http://www.sejmik.kielce.pl/aktual/wyciag_z_region_prgr_oper2004_2006.htm [z dnia 21.08.2003]
 26. Strategia informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej e-Polska: http://www.informatyzacja.gov.pl/_d/strategia/strategia_informatyzacji_rzeczypospolitej_polskiej-epolska.pdf.pdf [z dnia 14. 04. 2004]
 27. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Wersja 4. Uzupełnienie Programu z marca 2004: <http://www.zporr.gov.pl> (www.zporr.mgpips.gov.pl)
 28. www.mgpips.gov.pl lub <http://www.zporr.gov.pl> [z dnia 14. 04. 2004]

Governmental Operational Program of Regional Development 2004-2006 – chance for academic libraries?

Polish academic libraries have come revolutionary way of development in the last decade of the XX century and they continue it in the new century. The very first step was

computerisation and implementation of integrated library systems. Libraries joined the process of creation of information society and became an important part of it. They also took part in preparation of Polish society for accession to the European Union. After joining the Union the new challenges for the academic libraries are:

1. creating right conditions of enhancing the competitiveness of regions,
2. preventing the marginalisation of some regions,
3. facilitating the long term development of regions,
4. facilitating the economic, social and territorial cohesion,
5. integration with the EU.

Joining the realisation of the *Integrated Regional Operational Program. Community Support Framework for 2004-2006* prepared by Ministry of Economy, Labour and Social Policy is the chance for achieving the abovementioned objectives. Analysis of this document shows that higher education institutions and their libraries are envisaged in it as important beneficiaries. This is specified by another document: *Integrated Regional Operational Program. Complement* which contains precise and systematic descriptions of Measures. Possible objectives and measures for academic libraries are defined in Priorities and Measures – mainly in Sub-measure 1.3.1: Regional educational infrastructure. The complementary Measures are: 1.5: Infrastructure of information society, 3.5: Local educational infrastructure and 2.2: Equalising educational opportunities through scholarship programmes. The scale of our participation in realisation of Integrated Regional Operational Program depends on our ideas, ability to prepare applications, organise partners and ability to convince.

Joining the realisation of the IROP not only should be a chance but also an obligation for academic libraries. Obligation, because academic libraries should take part in this programme as they took part in the process of political, social and economic transformation and building of information society. Obligation, because we cannot let the others to take our place and constrain our activity and participation in these revolutionary changes. It should be noticed that there is € 4 229 mln envisaged for realisation of the program. Despite it won't be easy, it is worth making effort to use at least some part of this money. This money can be used for building the infrastructure of academic libraries. Projects should be prepared in cooperation with your university authorities because they are enumerated between the beneficiaries. The intermediate bodies are Voivodship Offices.